

15 - Βράχος τῆς Ἀμαλίας

*Plan de rocher naturel taillé à pic et tapissé
de Cereus grandiflorus et nycticallus*

*Φυσικὸς βράχος, κομμένος κάθετα καὶ καλυμμένος
μὲ Cereus grandiflorus καὶ nycticallus*

Αὐτὸς ὁ ψηλὸς βράχος εἶναι γνωστὸς ὡς «ὁ βράχος τῆς Ἀμαλίας». Ὑπῆρχε ἐδῶ ἓνα σκέπαστρο μὲ ἀναρριχητικὰ φυτὰ γιὰ νὰ κάνει σκιά, κι ἀπὸ κάτω ἓνας σιδερένιος πάγκος. Ὁ πάγκος ὑπάρχει ἀκόμα, λίγο ξεχαρβαλωμένος βέβαια. Ἦταν ὁ θρόνος τῆς Ἀμαλίας. Ἐδῶ καθόταν γιὰ νὰ ξεκουραστεῖ ἀπολαμβάνοντας τὸ τοπίο. Φαινόταν τότε ἀπὸ δῶ ὁ Ὑμηττός, οἱ στύλοι τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ἡ Ἀκρόπολη, ὡς καὶ τὰ βουνὰ τῆς Πελοποννήσου. Σήμερα δὲν βλέπεις τίποτα ἀπ' ὅλα αὐτά.

Προχτὲς τῆ νύχτα ὄνειρεύτηκα ὅτι ἔκανα περίπατο μέσα στὸ πάγκο μὲ τὴν ἄμαξα καὶ δὲν μποροῦσα νὰ βρῶ τὴν πύλη τῆς ἐξόδου.

21 Μαΐου 1844

*Ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τῆς βασίλισσας Ἀμαλίας στὸν πατέρα της,
1836-1853, ὅ.π., Α', σ. 581*

Ἀπέναντι σελίδα : Ὁ Βράχος τῆς Ἀμαλίας μὲ τὸ κάθισμα στὴν κορυφὴ του. Εἶχε πιθανότατα ἐνταχθεῖ κατὰ τὴ ρωμαϊκὴ περίοδο στὸ Βαλεριάνειο τεῖχος, καθὼς ἡ εὐθεία τῆς κάθετης νότιας πλευρᾶς του φαίνεται νὰ συνεχίζεται στὴν εὐθεία τοῦ τείχους ποὺ βρίσκεται στὸν κῆπο τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου. (Φωτογρ. Α. Θεοδωρίδη)

Τὸ σιδερένιο «κἀθισμα τῆς Ἀμαλίας», ἀναλλοίωτο στοιχεῖο τῆς ἐπί-
 πλωσης τοῦ Κήπου ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς δημιουργίας του, καὶ ἡ μαρμά-
 ρινη πολυγωνικὴ του βάση. (Φωτογρ. Α. Θεοδορίδη)

ἽΟ ἄνδρας μου ἐργάζεται πάρα πολὺ – τὶς προάλλες ἀπὸ τὶς ἐπτὰ τὸ πρωὶ μέχρι τὶς ἐπτὰ τὸ βράδυ, χωρὶς νὰ διακόψει οὔτε γιὰ φαγητό. [...] Ἐγὼ εἶμαι καλὰ ἀλλὰ, ὅταν εἶμαι ἔτσι ὅλη μέρα μόνη, μὲ πιάνει ἡ μελαγχολία μου καὶ ἡ σκέψη γύρω ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἐπιθυμία πὺν ἔχω γίνεται τόσο ἔντονη πὺν δὲν ξέρω πὺν νὰ πάω νὰ κρυφτῶ γιὰ νὰ γλιτώσω ἀπὸ αὐτήν. Τότε κλαίω καμιά φορὰ δυὸ-τρεῖς ὥρες συνέχεια, καὶ αὐτὸ μοῦ κάνει καλό.

ἽΑχ, ὑπάρχουν στὴ ζωὴ πολλὰ, πολλὰ πὺν πρέπει νὰ τὰ ὑπερικήσουμε, καὶ μὲ κάποιον τρόπο αἰσθάνομαι πὺς ἡ ἐκπλήρωση αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας μου δὲν θὰ μὲ ἔκανε μόνο πολὺ ἐντυχιμένη ἀλλὰ θὰ συντελοῦσε στὸ νὰ ἐξαλειφθοῦν τελείως ὅλα τὰ ἐλαττώματα πὺν ἔχω. ἽΑλλὰ κι αὐτὸ νὰ μὴ γινόταν, τουλάχιστον θὰ μοῦ διευκόλυνε τὸν ἀγῶνα. ἽΕτσι, ὅμως, ἀπελπίζομαι μερικὲς φορὲς. Δὲν ἔχω ἀρκετὲς ἐνκαιρίες φηγαγωγίας καί, ὅταν κανεὶς ἀντλεῖ μόνο ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, στὸ τέλος στερενεὶ ἡ πηγὴ.

11/23 ἽΑπριλίου 1839

ἽΑνέκδοτες ἐπιστολὲς τῆς βασίλισσας ἽΑμαλίας στὸν πατέρα της, 1836-1853, ὄ.π., Α', σ. 163

Ἵνυχὰ πηγαίνω μὲ τὸ ἄλογο μέχρι τὴ θάλασσα ἡ μπαίνω καὶ μέσα καί, παρόλο πὺν δὲν βλέπω παρὰ τὸ στοιχεῖο πὺν μᾶς χωρίζει, σκέφτομαι ὅλη τὴν ὥρα πὺς ὁ δρόμος ἄκρη ἄκρη στὴν παραλία ὀδηγεῖ σὲ σᾶς, καὶ τότε εἶμαι στὸ ἽΟλδεμβούργο καὶ σᾶς διηγοῦμαι ὅσα μὲ στενοχωροῦν καὶ ἐσεῖς μὲ συμβουλεύετε, μὲ νοθετεῖτε καὶ ὅταν γυρίζω σπῖτι εἶμαι πὺδ λογικὴ.

14/26 Αὐγούστου 1840

ἽΑνέκδοτες ἐπιστολὲς τῆς βασίλισσας ἽΑμαλίας στὸν πατέρα της, 1836-1853, ὄ.π., Α', σ. 236

Οι μεγαλύτερες διασκεδάσεις τῆς βασίλισσας ἦταν ὁ χορὸς καὶ προπαντὸς ἡ ἱππασία. Εἶχαν περάσει τρία χρόνια ἀπὸ τότε πὸν παντρεύτηκε καὶ τίποτα ἀκόμα δὲν ἔδειχνε ὅτι θὰ γεννιόταν διάδοχος. Ὁ λαὸς εἶχε ἀρχίσει νὰ λέει ὅτι σ' αὐτὸ συντελοῦσαν οἱ μακρῖνοι περίπατοι μὲ τὸ ἄλογο.

Ἡ κυρία Πλύσκοφ εἶχε τὴ γνώμη ὅτι ἡ βασίλισσα ἔπρεπε νὰ προσέξει τὸ θέμα τῆς ἱππασίας. Ἡ δεσποινὶς φὸν Νόρντεν-πφλυχτ εἶχε διαφορετικὴ γνώμη, καὶ ἔλεγε: « Εἶναι τόσο νέα ἀκόμα καὶ εἶναι μιὰ ἀθῶα διασκέδαση γι' αὐτὴ. Ἐχει ἄλλωστε τόσο λίγες διασκεδάσεις ». Ἔτσι ἡ ἱππασία συνεχίστηκε.

Χριστιάνα Λύτ, *Μιὰ Δανέζα στὴν Αὐλὴ τοῦ Ὁθωνα*, ὁ.π., σ. 41

Οἱ μάγισσες καὶ τὰ γιατροσόφια ἔδιναν καὶ ἔπαιρναν. Κάποιος ἔλεγε ὅτι ἔπρεπε ἡ βασίλισσα νὰ φάει ἕνα τζιτζίκι. Ἐνας γεροδάσκαλος ἀπ' τὴ Σπάρτη ἤθελε νὰ τὴ διαβάσουνε μὲ κάτι στίχους πὸν εἶχε γράψει ὁ ἴδιος. Μιὰ γριὰ ποιήτρια εἶχε γράψει καὶ αὐτὴ κάτι στίχους γιὰ νὰ τοὺς διαβάσει μαζί μὲ τὸν παπᾶ. Μιὰ ἀπ' τὶς καμαριέρες τῆς φόρεσε κάτι ἀλλόκοτα ροῦχα καὶ κρέμασε ἕνα βράδυ στὴν πόρτα τῆς βασίλισσας μιὰ εἰκόνα μὲ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ τὴν ἀγγίξει λέει ἡ βασίλισσα ὅταν περνοῦσε ἀπὸ κεῖ. Μέχρι καὶ ἕνας Τοῦρκος ἔλεγε ὅτι ἔπρεπε νὰ κλέψει ἀπὸ τὸν βασιλιὰ λίγο μπαρούτι, νὰ τὸ ἀνακατέψει μὲ μέλι καὶ νὰ τὸ καταπιεῖ.

Ἄρχισα πάλι τὴ θεραπεία μου καὶ ἐλπίζω ὅτι αὐτὴν τὴ φορὰ θὰ καταφέρω νὰ τὴν κάνω μέχρι τὸ τέλος. [...] Πάντως ἂν εἶναι τόσο ἀποτελεσματικὴ ὅσο εἶναι κουραστικὴ καὶ δυσάρεστη, θὰ

πρέπει νὰ κάνει θαύματα. Προσφέρει καὶ αὐτὸ ποικιλία στὴ ζωὴ, νὰ σὲ βασανίζων.

5/17 Μαΐου 1844

Ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τῆς βασίλισσας Ἀμαλίας στὸν πατέρα της, 1836-1853, ὁ.π., Α', σ. 571

Παρασκευάζαν κυλινδρικούς σπόγγους, τοὺς καθάριζαν καὶ τοὺς περιέβαλλαν μὲ κερί. Στὴ συνέχεια τοὺς τοποθετοῦσαν στὸν κόλπο τῆς γυναίκας πὸν εἶχε τὸ πρόβλημα, καὶ σιγὰ σιγὰ αὐτοὶ διαστέλλονταν.

Ἐχουν βρεθεῖ δέκα ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς, πραγματογνωμοσύνες καὶ πρακτικὰ ἱατρικῶν συμβουλίων, οἱ πληροφορίες πὸν ἀντάλλασσαν μεταξύ τους οἱ Γερμανοὶ γιατροὶ πὸν παρακολούθουν τὴν Ἀμαλία μὲ τοὺς Ἑλληνας συναδέλφους τους. Ὁ Νικόλαος Κωστής, ἰδρυτὴς καὶ πρῶτος καθηγητὴς τῆς Γυναικολογίας καὶ Μαιευτικῆς στὸ νεοσύστατο Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, προσωπικὸς γιατρός τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους, τὰ κληροδότησε στὸν ἑγγονό του, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πέρασαν στὰ χέρια ἑνὸς ἄλλου σπουδαίου γυναικολόγου, τοῦ Νικόλαου Λούρου, ὁ ὁποῖος καὶ τὰ ἐξέδωσε.

Στὸ τέταρτο γράμμα ὁ Δρ Φίσερ ἐπανέρχεται μὲ ὁδηγίες καὶ ἐπιμένει στὴν ἐφαρμογὴ τῆς θεραπείας τῶν « σπόγγων » γιὰ τὴν ὁποία ἡ ἐμπειρία του ἐγγράται αἴσια ἐκβαση. Σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες οἱ « σπόγγοι » πρέπει νὰ τοποθετοῦνται μέσα στὸν κόλπο κάθε βράδυ « ἐν κατακλίσει » ἀρχικὰ ἀπὸ τὴ μαία καὶ κατόπιν ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἀμαλία, νὰ ἀκολουθεῖ λουτρὸ καὶ παραμονὴ τους ἐπὶ 24 ὥρες ὥσπου νὰ ἀνανεωθοῦν. Ταυτόχρονα ἀπαγορεύεται ἡ ἱππασία καὶ ἡ ἄμαξα ἐνῶ παράλληλα συνιστῶνται θαλάσ-

σια λουτροά με πλέον ένδεδειγμένα εκείνα του Κάρλσμπατ και του Γκαστάιν. Στο πέμπτο ο Δρ Φίσερ συνιστά επανάληψη για έξι ακόμη εβδομάδες. [...]

Στο έβδομο ο Δρ Φίσερ υπερασπίζεται τη μέθοδό του και αφήνει να εννοηθεί ότι στην περίπτωση της βασίλισσας της Ελλάδας εφαρμόστηκε πλημμελώς. Δηλώνει ότι διαθέτει τη συγκατάθεση της βασίλισσας της Βαυαρίας και πεθεράς της Αμαλίας για την επανάληψη της θεραπείας. [...]

Στο ένατο έγγραφο, επιμένοντας στις απόψεις του, εξηγεί ότι σκοπός των σπόγγων δεν είναι η διαστολή ενός φυσιολογικού σε μέγεθος κόλπου αλλά η μείωση της εδρεθιστότητας που εδθνόνταν για την αδυναμία ολοκληρωμένης επαφής.

Τέλος, στο δέκατο έγγραφο ο Δρ Φίσερ έχοντας ενημερώσει τον αδερφό του Όθωνα Μαξιμιλιανό, βασιλιά πλέον της Βαυαρίας, ζητάει να πεισθεί το βασιλικό ζεύγος για τους « σπόγγους », να αγνοηθούν οι μοιρολατρικές απόψεις της μεγάλης Κυρίας των τιμών φόν Πλόσκοφ και να σταματήσουν οι ιατροί της Αδλής να ισχυρίζονται ότι όλα είναι φυσιολογικά στον οργανισμό της Αμαλίας.

Ε. Πουλάκου-Ρεμπελάκου, Ν. Τόμπρος, Κ. Τσιάμης, Γ. Κρεατσάς,
« Η άτεκνία των βασιλέων Όθωνα και Αμαλίας
και οι ιστορικές της συνέπειες »

(στο Ιστορία της Ιατρικής, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών,
Εφηβική γυναικολογία, αναπαραγωγή και έμμηνόπαυση,
τ. 19, τχ. 3, σσ. 161-176, 1997)

Ο Λοϋρος γράφει ότι έψαξε και ρώτησε συναδέλφους του στο Μόναχο αλλά δεν βρήκε καμιά περαιτέρω πληροφορία για αυτή τη θεραπεία. Μάλλον εγκαταλείφτηκε γρήγορα ως επώδυνη και άναποτελεσματική.

“Όταν η Αμαλία πέθανε τής έγινε νεκροψία, και οι φήμες λένε ότι εύρέθη « άσπιλος ως άγνή κόρη ».

Το πιθανότερο είναι ότι η Αμαλία έπασχε από κάτι που ονομάζεται « συγγενής άπλασία κόλπου ». Αυτό πιστεύουν σύγχρονοι γυναικολόγοι που μελέτησαν τα στοιχεία των έγγραφων.

Παρουσιάζεται σε 1 ανά 8.000 γυναίκες.

Στις γυναίκες αυτές η προσπάθεια για συνουσία άποβαίνει εξαιρετικά επώδυνη και σε περιπτώσεις που θα γίνει κατ’ επανάληψη προσπάθεια για είσδυση του πέους στον μη σχηματισμένο κόλπο, η περιοχή των έξω γεννητικών οργάνων τραυματίζεται, φλεγμαίνει, καθίσταται εξαιρετικά ευαίσθητη. Όπτικά δίδεται η εντύπωση πώς πρόκειται για στενή είσοδο του κόλπου.

Α. Βλαδίμηρος, Α. Γ. Διαμαντής, Γ. Ι. Ανδρουτσος,
Το αίτιο άτεκνίας της βασίλισσας Αμαλίας,
Ιατρικές Εκδόσεις Ζήτα, Αθήνα, 2008

Συνήθως υπάρχουν και προβλήματα ούρολογικά και έλλειψη μήτρας. Και σήμερα οι γυναίκες με αυτό το σύνδρομο δεν μπορούν να κάνουν παιδιά. Σήμερα βέβαια, με την πλαστική χειρουργική, μπορούν να άποκτήσουν κόλπο, δηλαδή μπορούν τουλάχιστον να έχουν μια φυσιολογική σεξουαλική ζωή, κάτι που η Αμαλία δεν είχε.

“Αν η Αμαλία ήταν κοινή θνητή, θα ήταν ένα προσωπικό πρόβλημα, ήταν όμως βασίλισσα, η Ελλάδα χρειαζόταν διάδοχο, και το θέμα έγινε αυτόματα έθνικό. Ο πρεσβευτής της Αυστρίας έστειλε ενημερώσεις στον διαβόητο Μέττερνιχ :

Σχέδια του αγγλικού ιατρού Νικολάου Κωστῆ, πού συνοδεύει απόρρητη γνωμάτευση τῆς ἐποχῆς σχετικὰ μετὴν ἀτεκνία τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους.

Πισθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ ἰατροῦ Δρος Ρέζερ, ἀπεφάσισεν ἡ βασίλισσα νὰ ὑποβληθεῖ ἅπαξ ἔτι εἰς ἐξέτασιν. Αὕτη ἐγένετο ὑπὸ μιᾶς ἰκανοτάτης μαίας καὶ βραδύτερον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Δρος Ρέζερ, καὶ ὅτι ἡ μαῖα ἐδήλωσε καὶ ὁ ἰατρός δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσει, ἀπεδέχθη οὗτος, ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ἐπέισθη περὶ αὐτοῦ, ὅτι δηλαδὴ μετὰ ἑπταετῆ γάμον ἡ Βασίλισσα ἦτο σχεδὸν παρθένος. Αἰτία τούτου οὐδαμῶς ἦτο ἡ ἀδυναμία τοῦ Βασιλέως, ἀλλ' ὀφείλεται εἰς δυσπλασίαν τῶν μερῶν καὶ τὴν ὑπαρξιν μιᾶς λίαν ἐκδήλου τοπικῆς ἐναισθησίας τῆς Βασιλίσσης, ἡ ὁποία γίνεται ἀφορμὴ ἐκάστοτε σπασμοῦ.

Ε. Πουλᾶκου-Ρεμπελάκου κ.ἄ.,
Ἡ ἀτεκνία τῶν βασιλέων Ὁθωνα καὶ Ἀμαλίας, ὅ.π.

Ὁ Ὁθωνας ἦταν Καθολικός. Ἡ Ἀμαλία Διαμαρτυρούμενη. Ἄν ἔκαναν παιδί, τὸ παιδί θὰ βαφτιζόταν Ὁρθόδοξο, ὥστε νὰ εἶναι ὁ μελλοντικὸς βασιλιάς ὁμόθρησκος μετὸν λαό του.

Ἀπὸ τὴ Βαυαρία δὲν θέλουν νὰ μᾶς βοηθήσουν καθόλου· δὲν φτάνει πὺν ὁ Λουιπόλδος¹ δὲν ὑπόσχεται νὰ βαπτίσει Ὁρθόδοξο τὸ παιδί του πὺν θὰ προορίζεται γιὰ τὸν ἐλληνικὸ θρόνο, τώρα ἀναγκάστηκε νὰ ὑποσχεθεῖ στὸν πεθερό του ὅτι ὅλα τὰ παιδιά θὰ τὰ μεγαλώσει σύμφωνα μετὸ Καθολικὸ δόγμα καὶ μόνο μετὸν τὸν ὄρο ἔλαβε τὴ συγκατάθεσή του γιὰ τὸν ἀρραβώνα.

19/31 Μαρτίου 1844

Ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τῆς βασίλισσας Ἀμαλίας στὸν πατέρα της,
1836-1853, ὅ.π., Α', σ. 541

1. Ὁ ἀδερφὸς τοῦ Ὁθωνα.

Εἴμαστε τὸ πεδίο μάχης στὸ ὁποῖο συγκρούονται οἱ διαφορετικὲς πολιτικὲς τῶν Δυνάμεων, πὸν ποτὲ δὲν συμφωνοῦν μεταξύ τους.

[...]

Πῶς θὰ λυθεῖ τὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς ἂν δὲν ἀποκτήσουμε παιδιά;

Μεταθέτουν ἀπλῶς τὶς δυσκολίες στὸ μέλλον, δὲν τὶς λύνουν.

Ἡ Ρωσία θέλει ἕναν Ὀρθόδοξο βασιλιά. Στὸν Λουιτπόλδο, παλαιότερα, εἶχαν ὑποσχεθεῖ τὸ στέμμα χωρὶς ὄρους. Τὸ συμβόλαιο τοῦ γάμου του περιέχει τὸν ὅρο ὅτι τὰ παιδιά του πρέπει νὰ γίνουν Καθολικά. Συγχρόνως στὸ Σύνταγμα ὑπάρχει παράγραφος πὸν ἀναγνωρίζει μόνον Ὀρθόδοξο διάδοχο, ἢ ὁποία, εἶναι ἀλήθεια, δὲν ἔχει ἐπικυρωθεῖ ἀπὸ τὸν βασιλιά.

[...]

Δὲν θὰ ἔπρεπε ὅμως νὰ γίνεται αὐτὸ πὸν γίνεται τώρα, δηλαδή νὰ ἐπιτρέπει ἡ Ἀγγλία στὸν ἑαυτό της, ἢ τουλάχιστον στὸν ἀπεσταλμένο της, κάθε εἶδους ἐπεμβάσεις. Ἐπρεπε ἢ νὰ ἐπέμβουν πραγματικά, μὲ μιὰ σημαντικὴ ἐνέργεια, ἢ καθόλου. Τὸ τελευταῖο δὲν θὰ ἦταν βέβαια καὶ τόσο ἄσχημο.

Ἀλλὰ τί μιλάω τώρα γιὰ πράγματα καὶ καημὸν γνωστὰ ἀπὸ καιρό. Τρεῖς νοοὶ εἶναι κακὸ πρᾶγμα.

7/19 Δεκεμβρίου 1844

Ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τῆς βασίλισσας Ἀμαλίας στὸν πατέρα της, 1836-1853, ὅ.π., Α', σ. 691

Σὲ κάποια περιοδεία τους σὲ μιὰ μικρὴ πόλη, ἡ γυναίκα τοῦ δημάρχου τῆς χτύπησε θρασύτατα τὴν κοιλιά καὶ εἶπε: « Λοιπὸν, ὑπάρχει ἕνας διάδοχος ἐδῶ μέσα ; » Ἐκείνη τὴ στιγμή ἡ Ἀμαλία θὰ νοστάλγησε τὸ πρωτόκολλο τῆς γερμανικῆς Αὐλῆς.

Ξαφνικὰ ἔρχεται καταπάνω μου μιὰ ὥραία, μαυροντυμένη γριὰ γυναίκα, μὲ ἀγκαλιάζει καὶ μοῦ λέει: « Ὁ Θεὸς νὰ μ' ἀξιώσει νὰ σὲ δῶ μὲ γιὸς στὴν Κωνσταντινούπολη ».

11/23 Ὀκτωβρίου 1844

Ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τῆς βασίλισσας Ἀμαλίας στὸν πατέρα της, 1836-1853, ὅ.π., Α', σ. 667

Ὁ διάδοχος εἶναι ὑπνωτικὸ τῶν ἐπαναστάσεων. Ἐνα βασιλικὸ βρέφος μπορεῖ κι ἀποκοιμίζει ἕναν ὀλόκληρο λαό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Ὁθων, Ἐκδοτικὸς Οἶκος Δημητράκου Α.Ε. Ἀθήνα, 1934, σ. 50

Ὅταν μετὰ τὸ '62 ἠσύχαζαν στὴ Βαμβέργη, μιὰ Ἑλληνίδα τῆς ἀκολουθίας των, πολὺ ἀγαπημένη ἀπὸ τὴ βασίλισσα, σὲ μιὰ ὥρα πὸν ἦθε λόγος γιὰ τὰ θλιβερὰ γεγονότα, ἔλαβε τὸ θάρρος νὰ τῆς εἶπῃ:

– Ἴσως δὲν θὰ ἐγίνετο τίποτε, ἂν ἡ Μεγαλειότης σας εἶχε παιδιά...

– Μὴν τὰ πιστεύετε αὐτά! εἶπεν ἡ βασίλισσα. Ὅλα θὰ ἐγίνοντο καὶ τότε ὅπως ἔγιναν.

Λόγος ἄξιος νὰ μπῆ σὲ ἀρχαία τραγωδία.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Ὁθων, ὅ.π., σ. 51